

KOSTELNÍ NOVINY

2026

ČTENÍ NEJEN NA NOC KOSTELŮ

Milí návštěvníci kostelů a kaplí,

papež mne sice poslal do Prahy, abych byl pastýřem v sousední diecézi, ale jsem a zůstanu srdcem s vámi na severu Čech. A to nejen v ten jediný večer a začátek noci, kdy ožívají i ty nezapadlejší kapličky na konci světa v litoměřické diecézi při Noci kostelů.

Jako téma té letošní zvolili organizátoři odvahu. Nežijeme v jednoduché době – ale bez ohledu na časy, na něž máme tendenci lamentovat – je tato naše vlastnost, schopnost či dovednost nesmírně důležitá.

Odvaha znamená schopnost překonat hranici strachu. Vyjadřujeme v tom slově odklon od obav a vyzdvihujeme schopnost „vážit“ ve smyslu „posuzovat“ naše možnosti. Ne abychom snad ustoupili silnějším, hlučnějším nebo zlým, ale překonali lhostejnost.

Odvaha předpokládá schopnost mít otevřené oči a dovednost uvidět, uslyšet či nějak zaznamenat situaci, ve které je nás zapotřebí. Po naší životní stezce odvahy se nám lépe kráčí, když je vyznačená příkladem odvážných lidí. Nebo můžeme čerpat z pokladu, který v sobě ukrývá Bible. Ta je jedním velkým návodem k překonání strachů všeho druhu – od těch dotýkajících se našeho bytí až po relativně banální situace.

Být odvážnými není jednoduché. Odvahu umíme zaplašit a zahnat kdejakou zdánlivě logickou či vypočítavou úvahou. Je těžké jít s kůží na trh. Jenže naší odvahy a činů je moc zapotřebí, protože velmi často čelíme zlu, kterému – jak známo – není radno ustupovat. Moc vás k odvaze povzbuzuji.

Dokážu si představit, že někdy je zapotřebí odvahy i k překročení prahu kostela. Strach z neznámého dělá své. Tak se pojdte seznámit. Kostely a kaple vznikaly jako prostor pro shledávání lidí mezi sebou a s Bohem. A proto vítejte, ať už přicházíte častěji, nebo jen jednou za rok. Prosím, nezůstaňte jen u obdivu krásy, ale využijte i cennou příležitost setkat se s druhými lidmi (a třeba i s „panem domácím“, tedy Pánem Bohem).

Moc vám přeji, aby vás každá návštěva kostela naplnila pokojem, který si můžete odnést domů.

Mons. Stanislav Příbyl

Z Noci kostelů
v Jezvě.

Pojďte dál...

Vítejte! Zvláště pokud do kostela moc nechodíte. Místo tu má každý, kdo s dobrými úmysly přichází.

Je jedno, jestli jste tu jen tak, nebo vás přivádí zvědavost či obdiv k umění. Možná „jen“ hledáte ticho nebo s sebou nesete nějaké to trápení. Vítejte.

V celé České republice se už osmáct let připravuje jeden večer a část květnové noci právě pro vás, kteří přicházíte jen občas. Při Noci kostelů můžete nahlédnout, podívat se a prozkoumat jednu z dominant své obce: chrám, který je provázaný s historií místa i lidskými osudy. Často bývá připravený i zajímavý program, průvodci a spousta zážitků. Chystají je pro vás místní dobrovolníci i „lidé kosteloví“ a čeká vás spousta nevšedních zážitků. Možná v tom všem zaslechnete ve svém srdci tichý hlas, kterému věřící lidé říkají Boží přítomnost.

Zakusit to můžete nejen při Noci kostelů. Není to totiž jediná příležitost, kdy můžete „dovnitř“ zavítat a nahlédnout. Jsou i jiné „nizkopraho-

vé“ možnosti jako koncerty, kulturní i duchovní události. Loni se například v celé litoměřické diecézi podařilo připravit dušičková setkání nazvaná Zapal svíčku! Také letos pozveme v okruhu 2. listopadu všechny zájemce k ohlednutí za předky, poděkování za jejich život a k modlitbě.

Chrám v litoměřické diecézi jsou tu zkrátka pro vás. Do mnoha z nich můžete přijít každou neděli v čase bohoslužeb. Pravděpodobně vás ve dveřích nebudou vítat dobrovolníci, kteří je otevírají při Noci kostelů, ale za dveřmi a zdmi chrámů vás čekají milí lidé a pokojný čas. Nevadí, když se neorientujete: pojdte dál a posadte se.

Bohužel ne všude najdete otevřené dveře, protože celá řada sakrálních staveb je osiřelá – a není možné je nechat napospas zlodějům a vandalům. O mnoho chrámů a kaplí pečují kromě církve také obce, spolky a dobrovolníci. Patří jim díky – zejména pak všem, kdo tato místa otevřou alespoň párkrát do roka návštěvníkům.

Pokoj vám.

Příležitost na chvíli zpomalit

Noc kostelů v Libereckém kraji má své nezměnitelné kouzlo. Na jeden večer se otevírají místa, kolem kterých často jen procházíme – a přesto v sobě nesou hluboké příběhy našeho regionu. Letos se můžete zastavit třeba v Liberci u kostela sv. Antonína Velikého, projít se jedinečným prostorem Baziliky sv. Vavřince a sv. Zdislavy v Jablonném v Podještědí, zavítat do kostela

sv. Petra a Pavla v Semilech nebo kaple sv. Jana Nepomuckého v Turnově, která patří k nejnavštěvovanějším sakrálním objektům v okrese Semily. Na Českolipsku stojí za zmínku kostel Mistra Jana Husa či kostel sv. Jiljí u Bezdězu.

Každé z těchto míst nabízí jiný zážitek. Někde vás přivítá hudba, jinde výhled z věže, jinde prosté ticho, které dnes hledáme jen těžko.

Možná právě tahle noc je příležitostí na chvíli zpomalit. Podívat se na známá místa jinak, potkat se s lidmi a dovolit si

vnímat věci, na které během běžných dní nezbyvá čas.

Noc kostelů je především o otevřenosti – o ochotě sdílet, naslouchat a být spolu. Ať už přijdete za poznáním, za hudbou, za duchovním prožitkem, nebo jen ze zvědavosti, věřím, že si odnesete něco, co ve vás zůstane déle než jen jeden večer.

Přeji vám, aby vám letošní Noc kostelů přinesla klid, inspiraci a možná i malé, vítané zastavení.

Martin Půta
hejtmán Libereckého kraje

Odvaha není absence strachu

Na sklonku května se ve večerních hodinách opět otevrou kostely – a do litoměřické diecéze zasahuje i náš Středočeský kraj. Tématem letošního ročníku Noci kostelů je odvaha. To slovo v sobě skrývá velkou sílu. Odvaha má mnoho podob. Jednou je odvaha něco udělat, jindy naopak neudělat. Jednou je odvaha promluvit, jindy mlčet. Jednou je odvaha vstoupit, jindy odejít.

Odvahu projevujeme svým způsobem každý den. Někdy jde o zdánlivě nevýznamné věci, které jsou ale pro samotné

aktéry naopak zásadní. A pak jsou tu velké události, jako válečné konflikty, které jsou najednou blíže, než jsme si kdy dokázali představit. Obyvatelé zasažených zemí projevují odvahu každý den. Odvaha není absence strachu, ale schopnost jednat navzdory němu a nevzdat to. Moc bych si přála, abychom letošní Noc kostelů využili jako příležitost se na chvíli zastavit. V místech, která mají často několik století dlouhou historii, popemýšlet o tom, jak se nám žije a co můžeme udělat pro sebe i pro druhé. A pak odvážně a s nadějí vykročit dál.

Petra Pecková
hejtmánka Středočeského kraje

Za poznáním nebo ze zvědavosti

Už tradiční Noc kostelů nabízí neopakovatelnou atmosféru, při které lze navštívit významné dominanty našich měst a obcí a podívat se i do míst, která běžně přístupná návštěvníkům nejsou. A to včetně často nevhodných výhledů z kostelních věží. Je to večer plný objevování, kdy lze zpomalit a vnímat krásu architektury a dovednost dávných řemeslníků, kteří na těchto stavbách před mnoha lety pracovali. Přijďte se podívat, pobýt a prožít večer, který může být silným zážitkem, ať už přijdete na koncert, za poznáním, nebo jen ze zvědavosti.

Petr Koleta
hejtmán Královéhradeckého kraje

a často i s překvapením. Letošní téma odvahy vidím jako velmi aktuální. Odvaha nemá vždy podobu velkých činů. Často se projevuje v drobných každodenních rozhodnutích, v ochotě podat pomocnou ruku, postavit se za správnou věc, překonat vlastní obavy nebo se otevřít druhým. Právě taková odvaha posiluje naši společnost a dává jí lidskou tvář.

Přeji vám, aby vám letošní Noc kostelů přinesla nejen nevhodné kulturní a duchovní zážitky, ale také chvíli klidu, zamyšlení a inspirace. Ať je pro vás setkáním s místy, která spojují minulost s přítomností, a zároveň povzbuzením k odvaze v každodenním životě.

Richard Brabec
hejtmán Ústeckého kraje

Kostely: místa příběhů, vzpomínek a setkávání

Vážení návštěvníci, milí přátelé, srdečně Vás vítám u dalšího ročníku Noci kostelů, která i letos propojí napříč nejen naším krajem místa víry, historie a lidské sounáležitosti. Je to výjimečný večer, kdy se na chvíli zastavíme v každodenním shonu a otevřeme dveře prostorům, jež po staletí utvářejí duchovní i kulturní tvář našeho regionu.

Noc kostelů je pro mě osobně symbolem otevřenosti a sdílení. Kostely a kaple nejsou jen architektonickými skvosty či památkami minulosti. Jsou to místa příběhů, vzpomínek a setkávání. Právě tato noc nám umožňuje nahlédnout do jejich ticha i krásy jinak, s novou perspektivou

Když se řekne Bible a odvaha

Lidová tradice tvrdí, že výzvu „neboj se“ najdete v Bibli 365x. Tedy na každý den v roce jednu. Zní to hezky, ale bohužel to není pravda, jako asi většina věcí, které se na netu dozvíte o Bibli.

Nicméně umělá inteligence v Českém ekumenickém překladu spočítala, že v jednotném i množném čísle zazní „neboj se a nebojte se“ celkem 117x. Když k tomu přičteme „neděste se“ a další alternativy, tak se dá říci, že výzvu „proti strachu“ je zřejmě jedním z nejčtenějších apelů Písma. Navíc se vyskytuje napříč celou Bibli. A většinou přímo z Božích úst, případně z úst andělů, což jsou doslova Boží pošťáci.

STRACH JE DOBRÝ SLUHA, ALE I ZLÝ PÁN

Proč to tak asi je? Asi se zkrátka hodně bojíme. Dá se z toho usuzovat, že strach je něco přirozeného a běžného. Je to emoce, za kterou se nemusíme stydět, sebezáchovný pud, který potřebujeme. Podobně jako oheň je strach dobrý sluha, ale zlý pán.

Bible opakovaně varuje před vším, co nás zotročuje. Před vším, co se staví na nejvyšší určující místo našeho jednání. Její pisatelé už před tisícovkami let moc dobře znali paralyzující sílu strachu. A právě proto svědčili o osvobozující síle, která pomáhá ve chvílích strachu. Odvaha totiž neznamená absenci strachu, ale schopnost něco udělat obavám navzdory.

ODVAHOU PROTI MOCNÝM

Písmo svědčí o tom, že proti strachu stojí svoboda zakotvená ve víře. Třeba hned na počátku ústředního příběhu Starého zákona: osvobození izraelského národa z egyptského otroctví, které začíná dvěma nenápadnými obyčejnými ženami. Dost možná to dokonce ani nebyly věřící Židovky. Klidně to mohly být Egyptanky. Jde o porodní asistentky, kterým faraon přikázal, aby vraždily židovské novorozené chlapce. Když něco přikáže tyran s absolutní mocí, zdá se, jako by člověk neměl na vybranou. Ale ony se tím rozkazem neřídily. A proč? Odůvodnění zní v krásném staročeském překladu Bible kralické: „Bály se pak ty baby Boha, a nečinily tak, jakž jim poručil král Egyptský, ale živých nechávaly pacholíků.“

„Bály se ty baby Boha“ – zní to dnešnímu uchu divně. Strachem vyhánět strach.

Ale bohabojnost nebo bázeň před Hospodinem, to je úplně jiný typ strachu než ustrašenost ze smrti či ztráty moci (tedy strachu, který zotročuje). Bohabojnost je naproti tomu – dnešními slovy – něco jako respekt před mocí Pravdy, Lásky a Spravedlnosti. Je to tušení dobrého základu světa, smyslu a přesahu života. Je to úcta k životu a lidské důstojnosti. Touha po hledání smyslu, a nejen po vlastní sebezáchově či úspěchu. Tušení, které je předstupněm konkrétní vyznané víry. I nevěřící „porodní bába“ prostě chápe, že jejím úkolem je životu pomoci, a ne ho zatratit.

ŽIVOTA SI VÁŽIT, NE HO PODUPAT

Tento respekt před hodnotou života a zároveň naděje konečného vítězství Pravdy a Lásky dává člověku vnitřní svobodu, která je zakotvená hlouběji než pouhá svévole. Nakonec ty otrokyně byly díky své víře vlastně svobodnější než diktátor svázaný strachem z malých miminek. Strach tedy zotročuje a bázeň (respekt) před nějakým tušeným řádem světa osvobozuje. Těm dvěma porodním bábám dala tato bázeň sílu nejen neposlechnout tyrana, ale ještě ho pak později při osobní konfrontaci zesměšnit. Jejich milosrdenství a úcta k životu dost možná přispěly k tomu, že jeden z chlapců, který přežil, se stal vůdcem Božího lidu. Byl to Mojžíš, který je po letech z otroctví s Hospodínovou po-

mocí vyvedl. Možná se toho ty dvě ani nedožily. Nevíme. Ale jejich příběh je nosný i sám o sobě. Podobně jako zelinář z Havlova eseje Moc bezmocných, žily ty dvě dule v pravdě a bořily systém založený na strachu a konformitě prostým věrným a poctivým vykonáváním své práce.

A ještě navíc se jim nic špatného nestalo. Jistě mnohokrát se mnozí postavili zlu a stálo je to život. Ale častokrát se v životě bojíme a pak se ukáže, že to vlastně bylo zbytečné.

JE TO CELOŽIVOTNÍ PRÁCE

Pro odvahu potřebujeme vnitřní přesvědčení, důvěru, že má smysl dělat to, co je správné, i když se to třeba zrovna nevyplatí. Jde o kombinaci mravních zásad a naděje v dobré vyústění dějin (jinak řečeno, že to dobře dopadne).

To je něco, co se tvoří celý život. Začíná to v rodině, vybrušuje se to ve škole, otesává se to životní zkušeností. Ale je to celoživotní práce: zachovat si ideály i navzdory realitě všedního dne, zachovat si naději navzdory vývoji světa. Pro mne je k tomu oporou víra a stálou kultivací církve, komunita, konkrétní společenství farního sboru. Nechte se Nocí kostelů do nějakého pozvat.

Benjamin Roll,
evangelický farář
v Litoměřicích

V roli paní Zdislavy z Lemberka

Stala se sveticí na filmovém plátně. Milena Steinmasslová ztvárnila paní Zdislavu z Lemberka: manželku, maminku, pečovatelku, šlechtičnu, léčitelku. Ženu mnoha životních rolí přiblížila ve filmu *V erbu Ivice* (1994).

„Paní Zdislava byla jedinečná role,“ říká Milena Steinmasslová

Forenzní rekonstrukce podoby sv. Zdislavy.

Jakou pozici ve vaší herecké kariéře měla role tehdy ještě blahoslavené Zdislavy ve filmu *V erbu Ivice*?

Zcela jedinečnou. Po dlouhé době velká filmová role, historický film. Navíc o osobnosti, které jsem nesahala jako člověk po kotníky. Cítila jsem k ní velký obdiv, lásku, a tedy velkou zodpovědnost. Celý štáb, jeho členové, věděli, že mají v rukou výjimečné téma. A všichni patřili ke špičce svého oboru. Představte si, že režisér Ludvík Ráža napsal jedenáct verzí scénáře, Evženie Rážová přinesla návrhy kostýmů a byly to přehádně malby. Celá práce umělecké maskérky Neveny Thielové měla světovou úroveň, kameraman Jaroslav Brabec patřil ke špičce své generace. Herecké obsazení jedna filmová stálice vedle druhé – a já dostala roli Zdislavy. Tak si dovedete představit mé pocity. Měla jsem velkou radost a těšila jsem se na natáčení. Setkání s paní Zdislavou a celé to natáčení pro mne bude navždycky krásnou vzpomínkou.

Každé umění – i herectví – obsahuje část, které říkám řemeslo. A tu dovednost získáte jen tím, že hrajete na jevišti, před filmovou kamerou, před televizní kamerou. Přiměřeně často.

A ještě jeden krok jsme museli udělat spolu s Ludvíkem Rážou. Byl komunista, který této myšlence věřil. Já ne. Můj tatínek i můj tchán už tuto myšlenku s velkým zklamáním i sebereflexí opustili. Měli jsme za sebou zcela jinak prožitou normalizaci. A Ludvík řekl: „Musíme si na place věřit. Musíme znát své myšlení i pocity.“ Proběhl upřímný a velmi konkrétní rozhovor. A věřili jsme si.

Měla jsem ze ztvárnění té postavy obavy. Stála jsem před úkolem hrát osobnost, o které jsem každým pórem svého těla věděla, že mne přesahuje. Mohla jsem jen doufat, že když už v sobě takové kvality nemám, že alespoň ten vizuální dojem „tam bude“.

Jak jste tu roli vůbec získala?

V konkursu. Bylo nás pět a Ráža si vbral mě.

Jak jste se s paní Zdislavou poznávala?

Tehdy jsem o ní věděla nesrovnatelně méně než dnes. Neznala jsem ani osobnosti „ke srovnání“ – třeba moji dnešní oblíbenkyni a inspirátorku Hildegardu z Bingenu, mystičku a učitelku církve. Ale o Zdislavě jsem věděla dost na to, abych přišla na to, jak byla ve 13. století ve své pozici zcela výjimečná.

V čem?

Nežila v klášteře, kde by dělala léčitelkou práci a sloužila lidem, jak to bylo dobově obvyklé – třeba u její inspirátorky sv. Anežky. Nežila ani v nějaké menší církevní komunitě, kde by léčila druhé. Přesto musela být cosi jako dnešní lékařka, hluboce duchovně orientovaná bytost a přitom maminka čtyř dětí a manželka šlechtice – a spolu s ním spravovala panství. Životním stylem byla vlastně podobná dnešním ženám a snažila se spojit v každodennosti téměř nespojitelné.

Řekla byste o ní „emancipovaná žena“ už ve středověku?

Já to slovo nemám úplně ráda. Ale chcete-li, byla to žena, která se snažila skloubit to, co brala jako svoji samozřejmou povinnost, protože tak byla zasazená do společnosti. Ale pak měla ještě kus výhradně svého života. A to není jednoduché obhájit nikdy.

Ten film měl hvězdné obsazení. Josef Kemr, Martin Růžek, Boris Rössner, Ondřej Vetchý, Radoslav Brzobohatý, Hana Maciuchová, Dana Kolářová. Jak to bylo pracovat s nimi?

Nádherné. A bez falešné skromnosti: všichni byli lepší než já. Byli v tom filmovém řemeslu zběhlí, protože šli z role do role. Nemohli ale zahrát paní Zdislavu. Ačkoliv Ondřej Vetchý by se o to přinejmenším pokusil (*smích*).

Ale to řemeslo je prostě potřeba ovládat, mít ho pod kůží. U houslisty nikoho nenapadne, že by mu stačilo srdce a osobnost a jeho interpretace bude bá-

V erbu Ivice

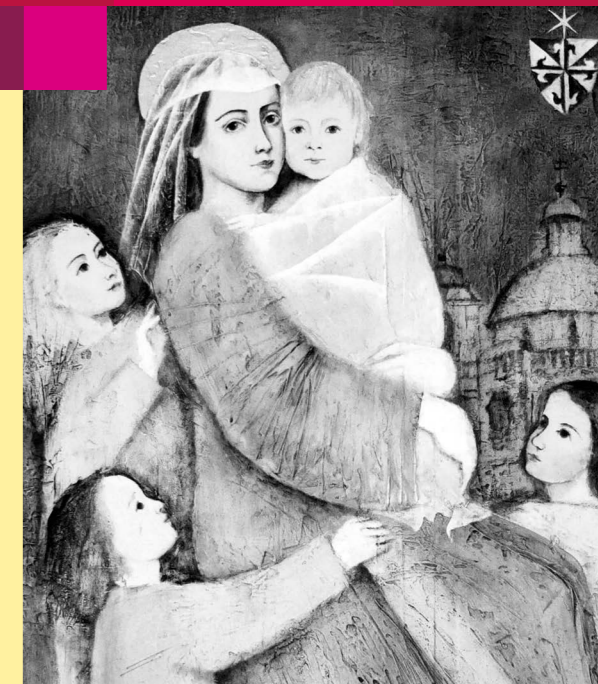
První polovina třináctého století byla dobou bojů o vládu mezi králem Václavem I. a jeho synem Přemyslem Otakarem II. Zemi ničila válka, lidé trpěli hladem a nemocemi.

Tehdy na severu Čech v okolí Jablonného v Podještědí vynikala lidumilnou činností šlechtična Zdislava z Lemberka. Po vzoru Anežky Přemyslovny založila špitál, vzdala se výsad a pohodlí šlechtického stavu a poslední léta svého krátkého života věnovala všechny síly léčitelce práci.

Žila a jednala tak, že se o jejím umění uzdravovat začaly vyprávět legendy. Režisér Ludvík Ráža, inspirovaný životopisným románem Aleny Vrbové *V erbu Ivice*, natočil v roce 1994 stejnojmenný film. Do hlavní role obsadil Milenu Steinmasslovou. Soustředil se na posledních sedm let hrdičina života a představuje Zdislavu z Lemberka jako oduševnělou a milující ženu, jež svým zájmem o léčebné procedury předznamenává renesanční myšlení.

Snímku nelze upřít profesionální úroveň a realizační pečlivost, podložnou pečlivým domýšlením neznámých dobových reálií a konzultacemi s odborníky. Film vyniká kvalitním hereckým obsazením (Milena Steinmasslová, Boris Rössner), ve své poslední filmové roli se zde objevuje také Martin Růžek.

Film měl premiéru 11. dubna 1995, několik týdnů předtím, než papež Jan Pavel II. v Olomouci Zdislavu svatořečil.

Kanonizační obraz svatě Zdislavy, který byl použit při její svatořečení v Olomouci roku 1995, zobrazuje sveticí jako milující matku a ochránkyni rodin.

ječná. U herců si tohle lidé myslí. Ale ne. Prostě to nestačí.

Některé scény jsou hodně expresivní. Třeba monolog trpícího mnicha, jehož hrál Josef Kemr. Vy se tam objevujete v prostřihu. Byla jste u toho?

Natáčelo se to v nemocnici Na Františku v době, kdy panovaly obavy, že Josef Kemr každou chvíli zemře, že leží na smrtelné posteli. Do nemocnice přijel štáb a filmařům tam vyčlenili jeden pokoj a oni v něm vyrobili ten ponurý prostor špitální cely. Pak přivezli pana Kemra, kterého položili na lůžko, které naaranžovali na nemocniční posteli.

Pokračování na str. 6

Havla z Lemberka ve filmu ztvárnil Boris Rössner.

Režisér Ráza vybral Milenu Steinmasslovou pro roli paní Zdislavy z celkem pěti kandidátek.

Dokončení ze str. 7

On už ani nezvedl hlavu, pít mu dávali z brčka a maskérka měla těžkosti na jeho nemocí zmoženou tvář nalepit vousy. V tom pokoji jsme byli kromě filmařských profesí já a odborná poradkyně filmu, MUDr. Gabriela Tova. Já jsem říkala ty věty, které zazněly ve filmu, a Josef Kemr hrál, říkal a doslova žil ty dlouhé monology. Jeli jsme to celé dvakrát a on neměl i v tomto stavu jediný přerok, jediný výpadek. Byl to velký herec, jehož těžká životní situace v podstatě nahrála jeho roli. On to vlastně s řemeslnou lehkostí „jenom řekl“. Dodnes si na ty jeho oči pamatuju.

■ On ten film má celkově velmi autentickou atmosféru.

Natáčelo se na řadě míst. V Jindřichově Hradci, pak poblíž Blanska, kde spravuje tvrz klub turistů, kterému tam řemeslníci z Barrandova vyrobili gotické schody a spoustu dalších detailů. Možná je tam mají dodnes. Řada věcí se točila v ateliéru.

Velkou práci odvedli osvětlovači, kteří vytvářeli kontrasty světla, tmy a stínů. A pak tohle vše umí zachytit skvělý kameraman, jímž Jaroslav Brabec byl.

■ Zdislava byla nositelkou nové kultury šlechticů. Podle historiků ji importovala její maminka pravděpodobně z německého prostředí. Manželka velmože přestávala být jenom rodičkou jeho dětí, hradní paní, ale přijala úkol projevovat pečující křesťanskou lásku bídým lidem v okolí.

Inspirovaná byla jistě i sv. Anežkou, která se ve filmu epizodně objevuje. Tahle její výdanost byla patrná i v tom, že ji z Lemberka do Jablonného nosili nejprve v nosítkách, později v křesle na zádech služebníka. Bylo to ke konci jejího života v šestatřiceti letech. Při natáčení říkala Gabriela Tova, že zemřela pravděpodobně v důsledku cel-

„Zemřela pravděpodobně v důsledku celkového vyčerpání. Nikdo Zdislavě neřekl, že když sílu vydává, musí jí čerpat zpátky.“

Oslava třicátého výročí uvedení filmu v Křišťálovém chrámu.

kového vyčerpání. Nikdo Zdislavě neřekl, že když sílu vydává, tak jí musí čerpat zpátky. Prostě to nedělala. Z kosterních nálezů je patrné, že měla zdravé zuby, a odborníci vlastně nevěděli, co to bylo za chorobu, která způsobila její smrt.

A co se týče určité umanutosti, které si ve filmu nelze nevšimnout, tak se domnívám, že kdyby neprojevila určitou zatvřelost, tak na Havlově dvoře bylo dost lidí, kteří by jí prostě její nasazení nedovolili. Všimněte si toho – jednoho z těchto lidí, kteří jí museli ustoupit, hrál Radek Brzobohatý.

■ Jak to myslíte – že jim nedovolila jí něco nedovolit?

Přesně tak. Musela projevit autoritu, sílu, která byla větší než jejich. Režisér Ráza mi vysvětlil, že ona musela umět nastavit dialog a pozice tak, aby přijali její přání a vůli – aby se nemohli zpronevěřit tomu, že ona je paní Havla z Lemberka a oni její poddaní. Musela intuitivně vytyčit hranici, za kterou si oni našťěstí – nebo na nešťěstí pro ni – nedovolili jít.

■ Co vám natáčení filmu v Erbu Ivce a poznání Zdislavy z Lemberka dalo do života?

Jsem moc smutná z toho, že na rozdíl od mé oblíbené Hildegardy z Bingenu neuměla číst a psát. Je strašná škoda, že neměla tuto dovednost jako část šlechticů, které vyrůstaly v kláštřích, kde nabíraly vzdělání. Nic z jejího umění v léčitelství ani žádný duchovní odkaz po ní zapsaný nezůstal.

Ale i z té úcty, která se po její smrti a v jejím druhém životě rozvinula, jistě cítíte, jak moc dobře je, že taková bytost na světě byla. Tohle jsou jedinci, kteří nějakým způsobem ospravedlňují existenci lidského rodu a člověka jako druhu. Světu daleko víc dávají, než si berou.

A vím, že pomáhá. Mně samotné v životě jednou velmi, velmi, velmi pomohla. Nechám si ale pro sebe, v čem.

■ Máte nějaký vztah k Jablonnému v Podještědí, k místu, kde je Zdislava pochovaná?

Ráda vzpomínám na návštěvu hradu Lemberk, odkud jsme se s mými tehdy malými syny vypravili ke Zdislavě studánce. Vyprávěla jsem jim o životě Paní, kterou jejich máma hrála, a kdo a jaká byla, že měla čtyři děti a studánka byla léčivá a že k ní chodí tisíce lidí. Vidím je, jak tam stáli s těmi svými baťůžky na zádech, a poslouchali a přebírali si to v těch svých hlavičkách. Pak se oba hluboce poklonili.

■ Jste na severu Čech stále angažovaná. Třeba jako patronka Křišťálového chrámu v Kunraticích u Cvikova. Loni jste tam film i vaši roli připomínali. Čím vás region oslovuje?

Je to krásný a zároveň zjizvený kraj válečnými a poválečnými událostmi i érou, která následovala. Někdejší Sudety jsou velmi bolavá země. Často až třetí generace po těch, kdo dosídlovali tuto oblast, dokáže ty rány dějin hojit a uzdravovat. Začínají mít k místu vztah, projevují respekt, opravují hroby někdejších německých sousedů. Už se nebojí.

Bývalý šéf Činoherního studia v Ústí nad Labem Filip Nuckolls udělal neuvěřitelné představení. My diváci jsme seděli v autobuse a jeli jsme od statku ke statku, od školy ke škole, okolo rozbořeného kláštera a všude tam herci hráli ty příběhy bolesti. Vše se odehrávalo v autentických kulisách. Tohle jsou pro mě severní Čechy.

■ Vaše poslední filmová role je Gerta Schnirchová v česko-německém dvoudílném filmu podle románu Kateřiny Tučkové. Sleduje osud dívky, která roste ve smíšené česko-německé rodině v Brně a přibližuje nacismus, odsun a zlomové momenty 20. století. Biskup Stanislav Příbyl vyhlásil letošní rok v litoměřické diecézi Rokem smíření, kdy vyzývá ke smíření, k uzdravení vztahů, k otevření témat bolesti, které jste zmiňovala.

Je potřeba to hojit. Ale ono to bude spíš, jako když vám amputují nohu. Naučíte se

s tím žít. Ale nikdo vám už tu nohu nevrátí. Církev má možnost pracovat s odpuštěním. Skoro bych řekla jako s komoditou, s níž pracovala v historii tu lépe, tu hůře, tu úplně neuvěřitelně. Nesmí ale zůstat „usalašená“ za zdmi kostelů.

Je dobře, že společenství církve chce o těch věcech mluvit s lidmi, kteří někdy souhlasí, někdy nesouhlasí. Oni ale nemají možnost a možná síly se v podvědomí dotknout té bolesti. Podle mého poznání je to „přesložitý“ proces a vyžaduje nesmírnou dávku empatie a víry, že je to možné. To, že se to nepovedlo za osmdesát let, není divu – je to práce na strašně dlouhou dobu, protože všechny stíny těchto událostí jsou temné. Velmi často totiž neumíme některé věci přijmout, že se staly. Nemůžeme je napra-

vit v minulosti, ale můžeme něco udělat teď.

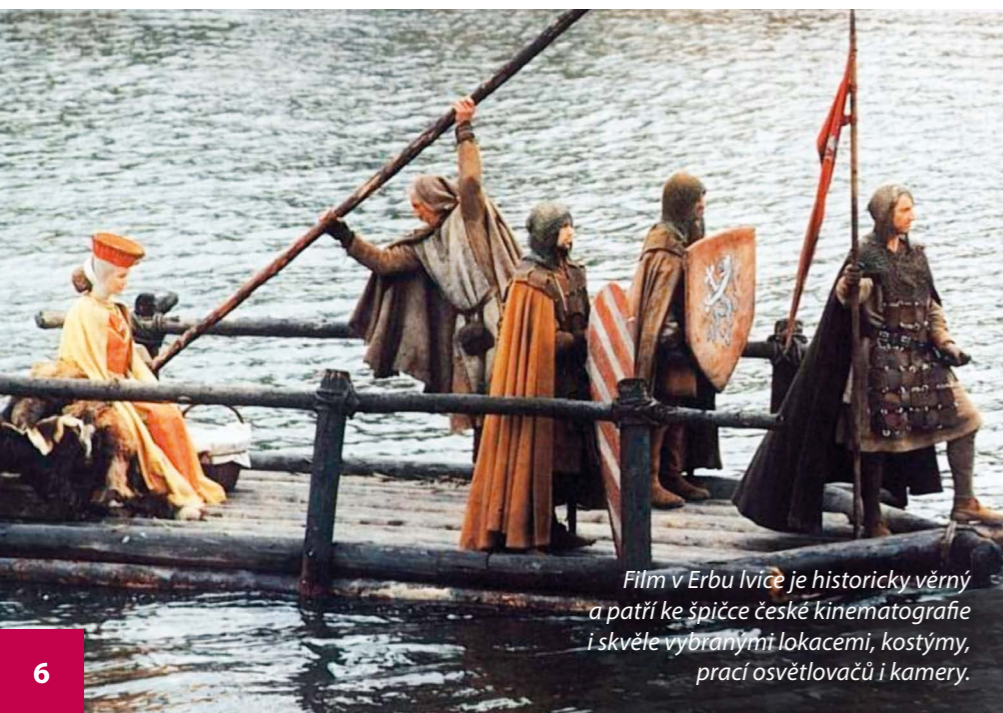
■ Nedávno jste navštívila dětské oddělení nemocnice v Ostravě-Vítkovicích. Jaký dojem ten region na vás zanechal?

Ostravu a Ostravsko mám moc ráda. Cítím se tam dobře.

V nemocnici mě před časem seznámili s panem primářem a slovo dalo slovo a bylo to velmi hezké setkání. Se všemi na tom oddělení – pacienti, sestry, lékaři. Lidé, kteří tam pracují, jsou skvělí lidé a já jsem tam byla jen takovou třešinkou – to oni tam pro ty nejmenší dělají tu nejdůležitější práci. Hráli jsme ve městě a já jsem tam do jisté míry slízlá část smetany za jejich velkolepou práci.

Z besedy o natáčení filmu.

Film v Erbu Ivce je historicky věrný a patří ke špičce české kinematografie i skvěle vybranými lokacemi, kostýmy, prací osvětlovačů i kamery.

ČEŠI A NĚMCI

Na území diecéze žili už od středověku vedle sebe Češi a Němci. Předválečné nacionální napětí vyústilo v roce 1938 k odstoupení části tehdejšího Československa obyvaného německým obyvatelstvem ve prospěch Německa. V důsledku toho byla na dvě samostatné části spravované dvěma generálními vikariáty rozdělena i litoměřická diecéze.

Konec války sice přinesl opětovné sjednocení jejího území, avšak zároveň s ním započalo vyhnání německého obyvatelstva, kterého z území diecéze odešlo zhruba 1,2 milionu! Za hranice s nimi odešlo (v některých případech nuceně, v jiných dobrovolně) více než 500 kněží. Obnova diecéze v dalších letech byla složitá a zásadně jí omezil i nástup komunistů k moci.

V současnosti působí v litoměřické diecézi 110 kněží v duchovní správě (z toho 34 řeholníků) a 10 trvalých jáhnů. Na území diecéze žije zhruba 1,3 milionu obyvatel, z nichž se ke katolické víře hlásí zhruba 160 000. Pravidelně jich do kostela každou neděli přichází asi sedm tisíc.

Pro heraldickou reprezentaci diecéze užívali biskupové vždy svůj osobní znak, současný diecézní znak byl zaveden až při nástupu Štěpána Trochty do úřadu litoměřického biskupa v roce 1947.

Co to je litoměřická diecéze?

Při vaší návštěvě kostela se nacházíte na území té litoměřické, jedné z osmi v České republice. Představuje severní část České republiky (zahrnuje celá území nebo části pěti krajů). Do 25. dubna ji spravoval jako biskup Stanislav Příbyl. V ten den se po jmenování papězem stal pražským arcibiskupem.

CO JE TO BISKUPSTVÍ?

Jednoduše řečeno úřad biskupa. Zajišťuje pastorační, administrativní a organizační chod diecéze, tedy zejména jednotlivých farností. Litoměřická diecéze

byla založena bulou „Primitiva illa ecclesia“ papeže Alexandra VII. z 3. července 1655. Vznikla při obnově katolické církevní správy v Čechách v pobělohorském období.

Biskupství vzniklo na půdorysu litoměřické kapituly, společenství kněží při významném chrámu. Založena byla již roku 1057 a v jedné z jejích listin je zanesena také prvně psaná česká věta.

ÚZEMÍ DIECÉZE

Hranice litoměřické diecéze byly při jejím vzniku vymezené historickým Litoměřic-

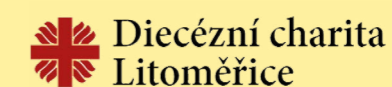
kým krajem, jehož území dodnes tvoří střední část diecéze. Postupně se rozrůstala až do dnešních rozměrů (viz mapa). Naposledy se k ní připojila 1. ledna 2013 farnost Vejprty.

FARNOSTI

Diecéze se od doby svého vzniku členila na menší správní celky, tzv. vikariáty. Základní jednotkou církevní správy je farnost. Na počátku jich bylo necelých 60 a ve 40. letech 20. století bylo dosaženo dokonce počtu 447. V současné době se snaží biskupství farnosti (často jen formálně existující) sloučit do nových funkčních celků.

Biskupství sídlilo v Litoměřicích vždy v areálu kolem katedrály sv. Štěpána. Druhý litoměřický biskup Jaroslav Ignác ze Šternberka přestavěl na konci 17. století rezidenci kapitulních proboštů, kde biskupové sídlí dosud. Samotný úřad biskupství má svou vlastní budovu naproti katedrále.

**Ocitli jste se v obtížné životní situaci?
Nevíte si rady? Nezůstávejte na to sami.
Charita je tu pro Vás!**

Ať už Vás trápí cokoli – samota, dluhy, nemoc, ztráta zaměstnání nebo střechy nad hlavou. Obráťte se na nejbližší Charitu. Charity v litoměřické diecézi nabízejí např. tyto služby:

- pečovatelské služby
- domácí zdravotní péči
- domácí hospicovou péči

- občanské poradny
- azylové domy
- noclehárny
- domovy se zvláštním režimem
- asistenční služby pro rodiny s dětmi
- nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
- dětské skupiny
- terénní programy
- chráněné bydlení
- materiální pomoc lidem v nouzi
- šatníky
- interkulturní centra

NAŠE DVEŘE JSOU OTEVŘENÉ LIDEM V TĚŽKÝCH CHVÍLÍCH.
Více informací o činnosti Charity se dozvíte na <https://dchltn.cz>

Patrik Cmorej v roli legendárního pana Věny mezi záchranáři a zdravotníky urgentní medicíny z Teplic.

Saniták ze severu v kostele?

Patrik Christian Cmorej je zdravotnický záchranář, vysokoškolský pedagog, proděkan Fakulty zdravotnických studií UJEP v Ústí nad Labem a aktivní popularizátor urgentní medicíny. Díky sociálním sítím překračuje hranice litoměřické diecéze – lidé ho znají jako Sanitáka ze severu.

■ **Točíte úsměvná videa, ve kterých představujete svoji práci a tepete i těžkosti, které vám působí lidé, kteří záchranáře tak trochu zneužívají. Proč to děláte? A proč tahle forma?**

Na samém počátku Sanitáka ze severu neexistoval žádný ucelený tvůrčí záměr, ale spíše odpolední domácí zábava se synem, který se mnou chtěl natáčet nějaká videa na sociální síť. Dlouho jsem se tomu bránil, ale jedno odpoledne mě napadlo, že bychom jen tak pro legraci mohli natočit scénku ze života záchranáře. Konkrétně pacientku, která je s mnoha kufry připravena k transportu do nemocnice. Video jsme měli hotové za hodinku. Po vložení na sociální síť mě překvapila velká pozitivní odezva. Tak jsme si se synem řekli, že natočíme druhý díl, ve kterém přiblížíme moji práci

a především náš černý záchranářský humor. A opět mělo video velmi pozitivní odezvu, a to jak u laické veřejnosti, tak u kolegů. A pak jsem zjistil, že mi přemýšlení nad obsahem videí velmi pomáhá vyčistit si hlavu. A tak se zrodil Saniták ze severu, který je kombinací černého záchranářského humoru a občas nenucené edukace.

■ **Jasně, děláte prevenci. Vtipně a trefně. Třeba že je statisticky dokázáno, že chodec s reflexními prvky urazí na silnici větší vzdálenost než chodec bez nich. A že stejně je dokázáno, že chodec bez reflexních prvků se častěji svezle sanitkou než ten, který je používá. Jak se vypořádáváte s tím, že spoustu úrazů a neštěstí si lidé způsobí nedbalostí až blbostí? Štve vás to?**

Obvykle mě velmi mrzí, když se zraní nevinná osoba – například při dopravní

nehodě. V ostatních případech vlastně ani nemohu říct, že by mě štvalo, že si někdo způsobil úraz. Možná to bude znít zvláště, ale my, záchranáři, vlastně milujeme ten adrenalin, když jedeme na výjezd, kde jde někomu o zdraví a život a my o ten život bojujeme. A to i navzdory tomu, že úraz byl zaviněn vlastní hloupostí. Ale popravdě přiznávám, že si občas po výjezdu klepeme na čelo, čeho byl pacient schopen.

■ **Biskup Stanislav Přibyl k záchranářům chová velmi uctivý vztah a přízeň. Jak říká, obdivuje, že chráníte a doslova zachraňujete lidské životy. Trošku ho podezírám, že vás má za spolupracovníky – chráníte to nejcennější, co máme – život samot-**

ný. Vaše práce je záchrana těla, jeho úkol je péče o duši. Každý chvíliku tahá pilku. Potřebují to podle vás lidé?

Péči o duši? To si pište. V posledních letech zažíváme epidemii tísně. Výjezdy k pacientům s porouchanou duší jsou čím dál častější, a to napříč celým věkovým spektrem. Příčin je celá řada, ale dovoluji si říct, že významným faktorem podílejícím se na nárůstu duševních poruch je absence víry a že se z životů lidí vytrácejí principy, na kterých mimo jiné stojí křesťanství. A říkám to, ač sebe samého považuji za ateistu. Vyjma tedy 15. dne každého měsíce před otevřením výplatní pásky – to se vždy obracím k Bohu s vírou :-).

■ **Se Stanislavem Přibylem jste se prvně potkali v Mostě v „přesunutém chrámu“ na zádušní bohoslužbě za oběti požáru v restauraci U Kojota a při poděkování záchranářům. Je z toho hezká fotka. Co jste si tam povídali?**

Pro mě to byl neskutečný okamžik, zcela nečekaný a velmi emotivní. Bylo to po bohoslužbě, když už odcházel. Vlastně jsme si toho moc neřekli. Podali jsme si ruce, poděkoval nám záchranářům za zásah a pak mě objal. A chvíli jsme tam v tichu jen tak ve společném objetí stáli. Vzpomínám si, jak se mi oči zalily slzami. Velmi si toho okamžiku vážím a jsem za něj vděčný.

■ **Pak za vámi přijel „na záchranku“, tedy na dispečink...**

Chtěl nahlédnout pod pokličku naší práce. Návštěva nás potěšila, a především příjemně překvapila. Měl opravdový zájem o naši práci a mnoho zvědavých otázek. S naším ředitelem Petrem Burešem si skvěle padli do oka, jak se říká. Pak jsme ho vzali na naše zdravotnické operační

Setkání s biskupem Stanislavem Přibylem po bohoslužbě za oběti požáru v restauraci v Mostě.

středisko. Těšíme se, že zase někdy dorazí. Třeba i z Prahy.

■ **Hovoříte o sobě jako o ateistovi, ale určitě vás nějaký kostel „bere“ nebo nějak zasáhl.**

Kostel je pro mě zvláštním místem. Vždycky mě fascinuje klid, který v něm nalézám – ano, i navzdory tomu, že se považuji za ateistu (když nad tím přemýšlím, tak možná ten postoj přehodnotím :-)). Jako milovník historie obdivuji nádhernou výzdobu, která je v mnoha z nich. Jsem původem z Litvínova, kde máme barokní kostel svatého archanděla Michaela, a ten považuji za svůj nejoblíbenější. Líbí se mi, že je opředen legendou, která vypráví o tom, proč má jedna ze soch čerta

propadlou nohu do římsy. A také si vzpomínám na jednu moji dětskou návštěvu půlnoční mše svaté, kdy jsem stál téměř u východu a vlastně jsem viděl jen strop. Tak jsem se během bohoslužby naučil text, který je vyvedený na vítězném oblouku – „Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonae voluntatis“ – tedy česky Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. A ten mi utkvěl v hlavě dodnes.

■ **Když se tedy nepočítáte ke „kostelovým lidem“, co podle vás lidi přivádí do kostela? Co tam hledají?**

Motivace lidí je různorodá. A jen ti, kteří do kostela vstoupí, znají pravý důvod, proč tam jsou. Mohu-li mluvit za sebe, tak mě na kostelích přitahuje určité tajemno, mnoho nezodpovězených otázek, na které za života nenalezneme odpovědi, ale také ten božský klid a krásná umělecká díla.

■ **Tak ještě něco, co se dotýká vaší profese: když přijedete jako záchranář na místo neštěstí a pustíte se do práce – prožíváte někdy potřebu Pánu Bohu vynadat, dovolávat se nějaké pomoci, nebo máte za to, že je to marné, protože nad námi je jen hvězdné nebe a na nejvyšším mravním zákoně v nás?**

Během dvacetileté kariéry jsem zažil okamžiky, kdy jsem se v duchu obrátil k Bohu a položil si otázku, nebo si spíše řekl: „Pane Bože, to snad není možné.“ Ale určitě neviním z neštěstí Boha. Víte, já jsem pragmatický a tak trochu vyčůraný člověk. Přece jen, pokud Bůh existuje, tak bych si to u něj nechtěl rozházet.

To je dost, že jste tady... Svatému Petrovi je hodně šoufl...

VÁCLAV VEVEŘKA

Seznamte se s příběhem prvních mučedníků moderních českých dějin:

Jan Bula a Václav Drbola

Českou katolickou církev letos čeká mimořádná událost – bude mít dva nové blahoslavené. Svého blahořečení se dočkají kněží Jan Bula a Václav Drbola, umučení v 50. letech 20. století komunistickým režimem.

Už v říjnu 2025 papež Lev XIV. podepsal dekret o jejich beatifikaci a oba muži se tak stali prvními Vatikánem oficiálně uznanými mučedníky moderních českých dějin. Samotná slavnost blahořečení se uskuteční 6. června 2026 v Brně.

SOUDNÍ PROCES S PŘEDEM STANOVENÝMI VINÍKY

Po převratu v roce 1948 chtěli komunisté mimo jiné zasít nejednotu mezi věřícími a vytvořit „národní církev“ řízenou státním aparátem. V roce 1949 byly vydány klíčové proticírkevní zákony a v následujících letech režim zahájil likvidaci řeholí,

církevních škol i nezávislého katolického tisku. Věznil a mučil biskupy, kněží i věřící laiky. Takový osud čekal také Jana Bulu a Václava Drbolu. Komunističtí vyšetřovatelé je dali do zcela smyšleného spojení s tzv. babickými vraždami, které v červenci 1951 se skupinou pomocníků spáchal samozvaný odbojář Ladislav Malý.

V dubnu 1951 byl zatčen Jan Bula, v červnu 1951 pak také Václav Drbola. Přestože se babické vraždy staly až několik týdnů po jejich zatčení, nebránilo to komunistickému aparátu obvinít oba kněze ze spoluúčasti na vraždách a učinit z nich jedny z hlavních protagonistů vykonstruovaných justičních procesů.

Takových procesů se v souvislosti s babickými událostmi uskutečnilo celkem sedm. Odsouzeno v nich bylo 56 osob, z toho 11 z nich, včetně Jana a Václava, k trestu smrti.

CO JE TO BLAHOŘEČENÍ?

Blahořečení neboli beatifikace je proces, který vede k uznání osoby za „blahořečenou“ v katolické církvi. Je to první krok na cestě ke kanonizaci, tedy k prohlášení za svatého. Blahořečení znamená, že církev oficiálně uznává, že daná osoba žila ctnostně a svatý život a je právem uctívána jako vzor pro ostatní věřící. Celý proces znamená důkladný průzkum života a skutků kandidáta, zejména hledání důkazů o jeho ctnostech, hrdinství nebo zázracích. Proces blahořečení Jana Buly začal v roce 2004, v roce 2011 k němu byla připojena kauza Václava Drboly. Zkoumání jejich života na diecézní i vatikánské úrovni tak trvalo plných 21 let.

HLAS Z VĚZENÍ, KTERÝ PŘETRVAL

Během vyšetřování Jan i Václav čelili naprosto nesmyslným obviněním a krutému mučení. Přesto si zachovali vnitřní sílu a zůstali věrni své víře, jak víme ze svědectví lidí, kteří se s nimi během věznění setkali, nebo také z dopisů, které z cely smrti napsal Jan Bula.

Slavnost blahořečení se uskuteční v pátek 6. června 2026 na brněnském výstavišti. Půjde o výjimečné setkání věřících s pestrým programem, který vyvrcholí slavnostní mší svatou. Účast a místa si lze zajistit prostřednictvím registrace na webu www.buladrbola.cz, kde lze také najít řadu dalších informací o životě, odkazu i historickém kontextu obou mučedníků.

JAKÁ POSELSTVÍ JAN A VÁCLAV PŘINÁŠEJÍ DO DNEŠNÍ DOBY?

Od mučednické smrti obou kněží uplynulo víc než 70 let. Přesto je jejich odkaz stále živý díky hodnotám, kterým zůstali věrni až do své smrti.

VĚRNOST PRAVDĚ

Stáli si za tím, čemu věřili. Věrní Bohu a kněžskému povolání neváhali postavit se zlu tváří v tvář, což svědčí o jejich morální síle a odvaze.

SÍLA LÁSKY

Tichá láska je silnější než nenávisť. Láskou a milosrdností totiž lze odpovědět na nenávisť ve světě, který rozdělují nepochopení a spory. Jan Bula v jednom z dopisů z cely smrti napsal:

„Největší posilou je mi to, že jsem věrně sloužil Bohu až do konce. Člověk Boha nikdy dost nemiluje, a to je jediné, čeho musí litovat.“

MOC ODPUŠTĚNÍ

Odpuštění v ohnisku bolesti vede k uzdravení. I pro nás je výzvou namísto důvodů k zahorklosti a zlobě hledat důvody ke vzájemné toleranci a respektu.

Nejmenší starosti jsou se zasypaným kostelem

Robert Kotyšan (vpravo) při zahájení stavby Živého domu v Teplicích.

K čemu jsou kostely, do kterých nikdo nechodí? Proč k nim místní často nemají vztah? A kdy bude zpřístupněn zasypaný kostel v Radovesicích? V průběhu příprav na Noc kostelů zastihli na teplické faře Roberta Kotyšana, který už osm let zachraňuje venkovské kostely v okolí Teplic.

■ Máte na starosti několik venkovských kostelů na Teplicku. Co tato práce obnáší?

Pracuji pro litoměřické biskupství jako správce ve věcech materiálních venkovských farností v Modlanech, Kostomlatech pod Milešovkou, Křemýži, Světci u Bíliny a Radovesicích. Starám se o veškeré opravy, administrativu, finance, organizování akcí atd. Snad s výjimkou Světce, kde jsou každou neděli mše a schází se zde malíček společenství věřících, jsou to tzv. mrtvé farnosti – žádní věřící tam nejsou. Někde se ale vyskytují alespoň místní, kteří se o osud svého kostela zajímají. Farnost bez věřících je jako spolek, který nemá členy, ale má majetek, o který musí pečovat.

■ Jak jste se k takové práci dostal?

Poté co jsem byl v dospělosti pokřtěn a vstoupil do společenství spolupracovníků salesiánů, mě napadlo, že bych rád odlehčil teplickému faráři, aby se mohl více věnovat duchovní službě a méně řešit administrativu nebo opravy kostelů.

Tak jsem si všechny věci okolo hmotného zajištění venkovských kostelů spadajících pod teplickou farnost vzal pod sebe a jako zaměstnanec litoměřického biskupství na částečný úvazek.

■ Když tam není komunita věřících, pro koho tam ten kostel je?

Ten kostel byl budován v úplně jiných historických, sociálních a náboženských souvislostech. Dnes je věřících málo, takže je kostel vnímán spíš jako kulturní dědictví, ale stále by měl odkazovat k věcem, které nás přesahují. Klíčová je pro mě v péči o kostel aktivizace místních, kterým se ten kostel musí skutečně navrátit, aby ho brali jako svůj. Aby se ta schránka zase znovu naplnila životem – bude mít třeba jinou formu než dříve, ale musí to být živé místo.

■ V poslední době se hodně řeší převody kostelů na obce. Co si o tom myslíte?

Společenství věřících, tedy církev, se musí chovat ekonomicky, stejně jako každá ro-

dina. Rád o situaci v litoměřické diecézi používám přirovnání, že v současných počtech věřících a kostelů jsme jako rodina, která má ohromnou vícegenerační vilu, ale reálně využijeme jen 1+kk a peníze máme pouze na natření okapů. Takhle je to i s kostely – je nás omezené množství, máme omezené množství peněz, máme omezené schopnosti a možnosti, ale máme taky ohromné dědictví z minulosti, o které máme povinnost se postarat. V minulosti se o ně vždy starali tzv. patroni nebo movití donátoři – to mohl být místní šlechtic, místní bohatší sedlák, místní samospráva, nadace... Čili bylo to společenství lidí žijících na daném místě. Myslím, že cesta převodu do majetku obce je jediná možná.

■ Jak sháníte peníze na kostely tam, kde není dost věřících na to, aby byli schopni se o ně postarat?

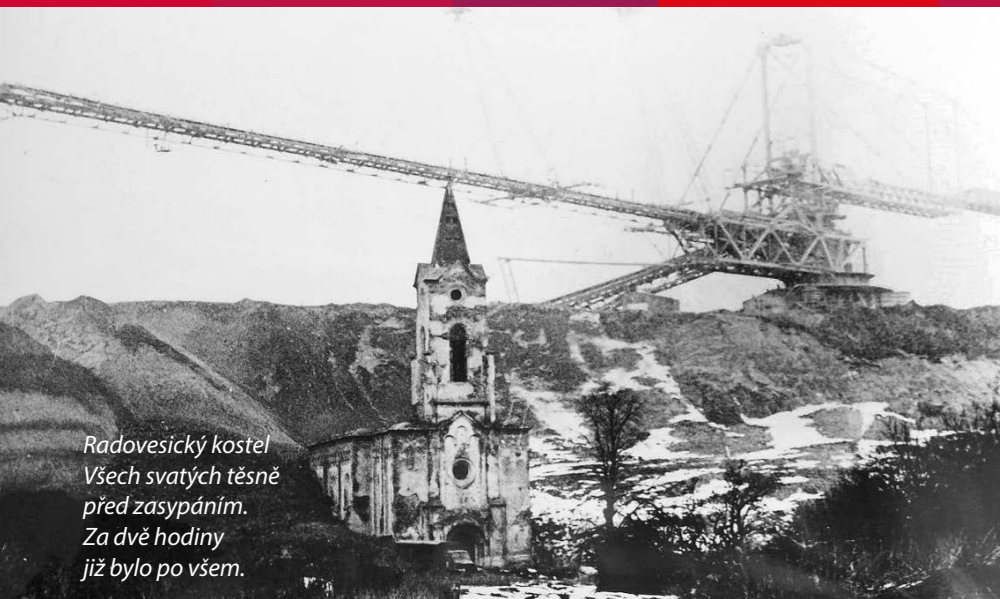
Farnosti, které obhospodařují, mají minimální příjmy, takže je to otázka vyhledávání vhodných dotačních titulů a fundraisingu. Peníze pak vystačí na záchranu kostelů a řešení havarijních stavů, ale rozhodně ne na jejich komplexní rekonstrukci. Ta může přijít, až když se podaří ty kostely převést obcím, které mají lidské a administrativní zázemí a alespoň nějaké finanční možnosti, tedy i lepší možnost čerpání dotací.

■ Co se vám v poslední době ve vámi spravovaných kostelích povedlo?

Z oprav bych určitě zmínil generální opravu oltáře v Kostomlatech pod Milešovkou, to byla víceletá akce, protože oltář byl už v havarijním stavu. Podařilo se nám vyměnit střechu na kostele v Křemýži a kompletně zrenovovat boční loď v kostele ve Světci u Bíliny včetně rekonstrukce oltáře. Srdeční záležitostí pro mě je vybudování meditačního prostoru sv. Jana Boska z bývalého skladiště v krásných románských kulisách světeckého kostela.

V rámci možností se snažíme vracet i v minulých dobách roztroušené věci zpátky do kostelů, odkud pocházejí. Takto se nám letos podařilo díky spolupráci s admi-

Pokračování na str. 14

Radovesický kostel
Všech svatých těsně
před zasypaním.
Za dvě hodiny
již bylo po všem.

Dokončení ze str. 13

nistrátorem osekckého kláštera navrátit do kostela v Kostomlatech zvon, který se po druhé světové válce ocitl v právě v Oseku.

A pokud jde o výzvy, akce a směřování do budoucna?

Větší propojování kostelů s životem těch obcí. Otevírat kostely životu pro mě byla základní věc hned od chvíle, kdy jsem ty kostely přebíral. Takže tam pořádáme koncerty, Noc kostelů, obnovili jsme poutní mše, aby to místo co nejvíc žilo. A to na sebe nabaluje další život, možnosti, kontakty. Je důležité, aby si místní – i skrze tyto akce – vybudovali k tomu kostelu vztah.

Do hledáčku širší veřejnosti se čas od času dostane kostel Všech svatých v Radovesicích, který je zasypan v hloubce asi 60 metrů pod zemí. Jak k tomu došlo?

V roce 1983 byl společně s celou obcí Radovesice zasypan hlušinou z nedalekého

Lomu Bílina – v rámci budování výsypky bylo zasypano celé údolí, v němž Radovesice ležely. Tamní farnost de iure stále existuje, ale má už v okolí jen pozemky, a já s oblibou říkám, že tento kostel je můj nejoblíbenější, protože jsou s ním nejmenší starosti.

Robert Kotyšan (vpravo)
zahajuje Noc kostelů na
místě zasypaného kostela
v Radovesicích u Bíliny.

Před lety přišel tehdejší student architektury na Technické univerzitě v Liberci Adam Kössler s nápadem zprístupnění kostela.

Nápad je to jistě dobrý, myslím, že by to bylo ohromné turistické lákadlo, ale je jak stavebně, tak finančně neproveditelné, nicméně člověk musí mít nějaké sny.

V současné době na celém území výsypky probíhají dokončovací rekultivační práce, zalesňování pozemků a díky obci Hrobčice vzniklo v místě bývalého kostela nádherné pietní místo.

Obce v zasypaném údolí byly vyklízeny na přelomu 60. a 70. let. Scházejí se ještě pamětníci?

Právě při příležitosti Noci kostelů. Když jsme si připomínali 40. výročí zasypaní kostela, oslovili jsme pamětníky a uspořádali Noc kostelů právě i na tom místě. Dokonce jsme na místo přinesli i některé artefakty z mobiliáře kostela, jichž se dochovalo poměrně hodně, od zajímavostí v archivu přes obrazy, sochy apod. Značná část toho mobiliáře je uložena v kostele v Kostomlatech pod Milešovkou.

Jak prožíváte Noc kostelů z pozice organizátora?

Jako účastník jsem ještě na Noci kostelů nebyl. Chystám ji letos už dvanáctým rokem! Pro mě je to naprosto úžasná akce, která otevírá prostor všem lidem bez rozdílu. Je to možnost seznámit se nejen s prostorem, ale i s lidmi, s místní komunitou. Každý rok se na to moc těšíme a snažíme se připravit co nejbohatší kulturní program, který se lidem asi líbí. Jsou tam pokaždé dvě skupiny lidí – jednak místní, kteří se Noci kostelů každoročně rádi účastní, a jednak lidé, kteří objíždějí více kostelů. Vznikají spousty nových kontaktů a vztahů, někdy dokonce přicházejí lidé s nabídkou pomoci s péčí o kostel.

nejbližších kostelů a modliteben podle GPS polohy uživatele.

Kromě toho je v přehledu zapojených míst možné hledat a listovat podle okresu či kraje. Seznam zapojených kostelů a nabízených programů je v aplikaci aktualizován z centrální databáze webových stránek www.nockostelu.cz.

Vybrané kostely si uživatel může uložit mezi oblíbené a vytvořit si tak program své vlastní Noci kostelů.

HLEDAM BOHA.CZ

Hledáte Boha?

Jsou tu lidé, kteří pomůžou

Pokud patříte k lidem, kteří se narodili do prostředí, kde Boha nikdo nezná a neřešili, jestli je něco „nad námi“ a pak jste o něj někde na životní cestě „zakopli“, jsou tu lidé, kteří vám pomohou najít cestu.

Dohromady se dala parta lidí, kteří jsou připraveni v takové orientaci pomáhat. K ničemu vás nebudou nutit, o ničem přesvědčovat. Připravený pro vás je svobodný kontakt v prostředí internetu a nalézt jej můžete na hledamboha.cz. „Naším posláním je umožnit každému návštěvníkovi tohoto webu udělat další krok při hledání. Hledání životních odpovědí, hledání víry a toho, co nás přesahuje. Jsme křesťané, ale můžete s námi mluvit o jakémkoliv pohledu na Boha, o kterém přemýšlíte. Spolupracujeme pouze s křesťanskými církvemi a nespolečujeme s nezdravými společenstvími typu sekt. Přejeme si srozumitelně v on-line prostoru prezentovat křesťanskou víru. Našich více než čtyřicet vyškolených „průvodců“ se v rámci projektu věnuje zhruba dvěma stovkám lidí, kteří se nám každý měsíc ozývají ať už prostřednictvím online kurzů, e-mailu nebo sociálních sítí,“ vysvětluje Marek Chváta ředitel projektu hledamboha.cz.

Pokud jste si připustili nebo všimli, že může být „něco nad námi“. Že svět nevznikl náhodou, že možná nejsme jen shluk atomů a že není jen tento život a smrti vše nekončí, je tento projekt právě pro vás. Nabízí několik forem kontaktu.

1. Online kurzy zdarma

Nabízí bezplatně několik kurzů, které umožní projít si texty, videa a dojít k zamyšlení. V kurzu je možné také komunikovat s průvodcem.

2. Osobní online průvodce

Témata ohledně víry a věcí, které nás přesahují, je dobré s někým probírat. Pro zájemce je připravena možnost spojit se s proškolenými online průvodci.

3. Inspirace

Inspirace při hledání životních odpovědí. Připravena jsou videa lidí, kteří udělali další krok ve světě víry, články nebo OMG show na streamu.

Kdo to je průvodce?

Osobní online průvodce je tu pro každého, aby jej doprovodil na duchovní cestě. Rád pomůže hledat odpovědi na duchovní otázky, nasměrování v řešení osobních problémů nebo podpoří modlitbou. Je to vyškolený dobrovolník, křesťan. Získat osobního online průvodce nic nestojí – vše je zdarma. Komunikace s průvodcem respektuje časové možnosti a individuální potřeby. Pokud s ním budete chtít sdílet osobní informace, může lépe pomoci. Je ale na svobodě každého zůstat i zcela v anonymitě.

Jaké jsou hodnoty projektu hledamboha.cz?

LASKAVOST

Láska k druhým, odvozená z Boží lásky k lidem, motivuje tuto službu i komunikační styl. Vede k laskavému přístupu bez souzení, porozumění příběhu člověka s ohledem na kontext jeho života, pokoře, zodpovědnosti a otevřenosti vůči zpětné vazbě.

SROZUMITELNOST

S uvědoměním vlastních omezení v pochopení Bible tito lidé věří v pravdivost Ježíšova učení (evangelia). Jejich cílem je pomoci lidem se zorientovat v množství často zavádějících, informací o křesťanství. Skrze osobní konverzace chtějí bořit předsudky a mýty zabydlené v českém prostředí. Snaží se komunikovat srozumitelně, vyhýbají se „církevnímu žargonu“ a učí se mluvit jazykem současné generace.

DOSTUPNOST

Jsou k dispozici online pro každého, kdo se rozhodne „ozvat“. Snaží se reagovat rychle a zodpovědně pracovat s problémy s specifickými projevy lidí. Vytváří prostor, který je snadno přístupný a respektuje anonymitu uživatelů. Obsah poskytují zdarma.

CHTĚLI BYSTE ZAČÍT ČÍST BIBLI?

Můžete si také napsat o Nový zákon v jednoduchém a čtivém překladu a lidé z projektu hledamboha.cz vám ho zdarma (včetně poštovného) pošlou prostřednictvím Zásilkovny.

Mobilní aplikace Noc kostelů

Pro návštěvníky Noci kostelů je k dispozici skvělá možnost, jak si naplánovat vlastní program z široké nabídky, kterou pořadatelé chystají. Kromě webových stránek a tiskovin lze využít také aplikaci pro zařízení se systémem Android i Apple iOS.

Aplikace poskytuje zejména informace o zapojených kostelích a jejich programech. Hledejte další v sousedství! Standardní funkcí je totiž nabídka programu

Ke stažení:

GOOGLE
PLAY

APPLE APP
STORE

VOLNÉ LETNÍ TERMÍNY

28.6.-4.7., 4.-11. 7., 1.-8. 8.
8.-15. 8. 2026

WWW.FARAJITRAVA.CZ
FARAJITRAVA@GMAIL.COM
+420 732 716 992

VAŠE LETNÍ DOVOLENÁ

CHATA U KOSTELA KOŘENOV

NAJDETE NÁS NA BOOKING.COM

CHATAUKOSTELA@DLTM.CZ
+420 703 325 194

Vydalo: Biskupství litoměřické Texty: Vojtěch Šafránek, Jiří Nývlt, Petra Dolíhalová a kolektiv autorů. **Fotografie:** archivy Petra Macka, Zdeňka Nigrina, Mileny Steinmasslové, Biskupství litoměřického a společnosti autorů Člověk a Víra. **Grafika a zlom:** Lucie Dezortová. **Tisk:** Ústecké tiskárny, s.r.o. **Vydáno:** 2026. **Neprodejné.**